

Økologisk jordbrug i et globalt perspektiv

Jordbruget står, ligesom resten af samfundet, overfor en stigende globalisering og det undergår en fortsat teknologisk og strukturel udvikling. Det gælder også for økologisk jordbrug.

Den økologiske bevægelse er et konkret forsøg på at skabe en mere bæredygtig udvikling på et centralt område, produktion af fødevarer. I Danmark har økologisk jordbrug hidtil mest haft et lokalt og nationalt perspektiv, men en ny vidensyntese skal nu skabe overblik over hvilken rolle økologisk jordbrug kan spille i et globalt perspektiv. FØJO vil senere iværksætte forskning på grundlag af vidensyntesen.

Der er store forskelle mellem, på den ene side, det moderne europæiske jordbrug og forbrug og, på den anden side, fattige småbønder og mennesker der ikke har råd til at være forbrugere. Og spørgsmålet er hvad den danske og europæiske forskning i økologisk jordbrug kan bidrage med i dette perspektiv. Nogle af de spørgsmål der søges besvaret i vidensyntesen er:

- Kan verden brødfødes ved økologisk drift?
- Kan økologisk produktion i ulande medvirke til en bæredygtig udvikling?
- Kan økologisk certificering beskytte naturressourcer, forbedre arbejdsvilkår, med videre?
- Kan en fair global handel med økologiske varer realiseres?
- Kan den økologiske forskning i de rige lande gavne økologisk jordbrug i fattige lande?

Svarene på spørgsmålene skal ikke alene beskrive hvordan økologisk jordbrug og fødevarer systemer ser ud i dag, men også pege på hvordan de kan udvikles. Vidensyntesen skal således orientere sig efter de økologiske ideer og principper og ikke kun basere sig på de eksisterende standarder.

Vidensyntesen må forholde sig til flere forskellige opfattelser og holdninger til globalisering og bæredygtig udvikling: Vækst og frihandel kan opfattes som noget positivt og uproblematisk (markedsliberalisme); som noget der nok er positivt, men kun hvis det respekterer sociale og økologiske grænser (økologisk økonomi); eller som noget der tvært imod medfører økologisk uretfærdighed (politisk økologi).

Hver af de tre synsvinkler kan belyse forhold som de øvrige ikke har blik for. Og de skal hver især ses i sammenhæng med den helhedsforståelse som kendetegner økologisk jordbrug. En helhedsforståelse der ser bæredygtighed som noget der har at gøre med hele, levende systemer og deres overlevelse, og ikke som noget der blot kan beregnes ud fra ressourcer og behov.

Vidensyntesen udføres af en dansk ekspertgruppe suppleret med internationale bidrag. I forbindelse med vidensyntesen afholdes der en åben workshop den 22.-23. april 2004 i København med indlæg fra en række internationale eksperter. En nærmere beskrivelse af vidensyntesen (på dansk og på engelsk) og et program for workshoppen kan findes på netstedet www.ecowiki.org under punktet GlobalPerspective. Her kan man også se de foreløbige produkter og give input til arbejdet i form af kommentarer og spørgsmål.

Hugo Fjelsted Alrøe, Forskningscenter for Økologisk Jordbrug